

Nr 136

Av fru **Hamrin-Thorell** och herr **Hilding**, om förbättrad konsumentupplysning.

(Lika lydande med motion nr 182 i Andra kammaren)

Det ökade behovet av objektiv och snabbt spridd konsumentupplysning torde numera inte bestridas av någon. Den svenska varumarknaden har under senare år blivit allt rikhaltigare, alltmer differentierad och därmed allt svåröverskådligare för konsumenterna. De behöver vägledning i olika former. Ökad kännedom om konsumentvarornas pris och kvalitet är därvidlag ett verksamt medel, som skapar bättre förutsättningar för den enskilde konsumenten att göra ur egen och även ur samhällets synpunkt kloka och ekonomiska köp. Det är konsumentupplysningens uppgift att med underlag av tillgängliga forskningsrön tillhandahålla konsumenten denna ökade pris- och varukännedom. Detta gör sig särskilt märkbart i tider då väsentliga prisstegringar ställer stora krav på en rätt avvägning av familjens ekonomi.

Två viktiga grenar kan urskiljas inom konsumentupplysningsverksamheten: konsumentvaruforskningen och informationsverksamheten.

Beträffande konsumentvaruforskningen gäller att en väsentlig upprustning är nödvändig. Statens institut för konsumentfrågor har i sina äskanden för det kommande budgetåret tryckt särskilt på den delen av verksamheten. Institutet har begärt ett stort antal nya tjänster framför allt på undersökningssidan. Vi vill understryka det angelägna i att denna sida av konsumentupplysningsverksamheten inte eftersättes.

Konsumentupplysningsutredningen har fått i uppdrag att utreda den framtida konsumentvaruforskningens organisation, behov m. m. såväl inom som utom konsumentinstitutet. Enligt vad vi inhämtat beräknar utredningen slutföra sitt arbete i vad avser konsumentinstitutets forskningsavdelningar under hösten 1966. Vid sådant förhållande kan vi acceptera departementschefens beslut att inte nu biträda förslaget om nya tjänster till konsumentinstitutets undersöknings- och forskningsavdelningar. Det är emellertid angeläget att konsumentupplysningsutredningens arbete nu bedrivs i sådan takt att ett förslag verkligen kan komma fram redan i höst, vilket med skyndsam departementsbehandling bör möjliggöra att proposition i ämnet avlåtes till 1967 års riksdag. Riksdagen bör i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådant förslag till 1967 års riksdag.

Även informations- och upplysningsverksamheten behöver förstärkas. Från folkpartihåll har vi i motioner till riksdagen starkt understrukt detta. Vi har bl. a. föreslagit att konsumentupplysningscentraler skulle i första hand inrättas i Göteborg, Malmö och Umeå. Konsumentinstitutet avser att innevarande år upprätta en sådan central i Stockholm och har för ändamålet i årets statsverksproposition föreslagits få erforderliga medel för anställande av personal och iordningställande av centralen. Av en inom institutet i juni 1965 upprättad promemoria framgår att avsikten är att inrätta sådana centraler även i Göteborg, Malmö och Umeå. Institutet har emellertid inte för det kommande budgetåret äskat några medel för ändamålet. Anledningen härtill torde vara att man inte bedömer att institutets centrala resurser är tillräckliga för att på en gång starta verksamheten på samtliga föreslagna platser. Därtill kommer att man — även om man i och för sig är övertygad om konsumentupplysningscentralernas förträfflighet — ändock vill något avvakta erfarenheterna av den igångsatta verksamheten i Stockholm. Enligt vår mening är det viktigt att man inte försummar det behov av konsumentupplysning som finns även utanför Stockholm. Det är beklagligt att man inte redan fr. o. m. budgetåret 1966/67 kan få i gång verksamheten även i Göteborg, Malmö och Umeå, detta så mycket mer som de redan befintliga utställningarna lätt kan ombildas till upplysningscentraler. Ett oavvisligt krav är att denna verksamhet kan komma i gång i vart fall fr. o. m. budgetåret 1967/68. För att understryka detta bör riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begära förslag till 1967 års riksdag om inrättande av konsumentupplysningscentraler åtminstone i Malmö, Göteborg och Umeå.

Alla konsumenter är ännu inte helt medvetna om den snabba utveckling som konsumentupplysningen undergått under senare år och som måste fortskrida ytterligare. Olika åtgärder måste vidtas för att sprida kunskap om konsumentupplysningsverksamheten.

En sådan åtgärd, som tidigare berörts i motioner från folkpartihåll, är bildandet av lokala konsumentgrupper. Ett sådant förslag framfördes sålunda till 1965 års riksdag (I: 86 och II: 115) .

Enligt vår mening har lokalt anordnade konsumentgrupper en viktig uppgift att fylla, inte minst när det gäller att sprida kunskap om konsumentupplysningsverksamheten. De har även andra viktiga uppgifter. De kan t. ex. fungera som ett lokalt undersökningsorgan och till och med verka som "pressure groups" när det gäller att lokalt åstadkomma ändringar till konsumenternas fördel. De kan verka som idégivare i fråga om nya konsumentupplysningsinitiativ. De kan driva olika kampanjer och på det sättet göra allmänheten uppmärksam på konsumentfrågorna.

På initiativ av tidningen Expressen har en sådan konsumentgruppverksamhet på försök startats på några håll håll i landet. Verksamheten, som

ännu icke pågått mer än något halvår, har redan givit gott resultat. Stort intresse har visats. Sådan verksamhet bedrivs på sina håll utomlands, främst i England. Även där är erfarenheterna positiva.

Vi anser att en sådan konsumentgruppverksamhet har framtiden för sig och att det ligger i samhällets intresse att understödja den. Detta bör ske såväl ekonomiskt som organisatoriskt. Hur detta stöd skall ske, vilka initiativ som kan vidtagas från samhällets sida, hur grupperna skall vara sammansatta och vilken verksamhet de skall bedriva måste närmare utredas. En tanke är att göra hemkonsulenterna — eventuellt i samråd med de blivande konsumentupplysningscentralerna — till pådrivande krafter för att få i gång konsumentgruppverksamhet. Nyligen har tillsatts en utredning (hemkonsulentutredningen) som fått till uppgift att utreda hemkonsulentverksamhetens framtida omfattning och inriktning. De sakkunniga skall bl. a. överväga hemkonsulenternas framtida organisatoriska anknytning och hur deras verksamhet på lämpligaste sätt skall kunna samordnas med övrig konsumentupplysning.

Ät hemkonsulentutredningen kan enligt vår mening genom tilläggsdirektiv lämpligen uppdragas att även utreda frågan om den av oss skisserade konsumentgruppverksamheten.

Med hänvisning till det anförda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte

1. hemställa om att genom tilläggsdirektiv uppdra åt hemkonsulentutredningen att närmare utreda frågan om anordnande av lokala konsumentgrupper med beaktande av i motionen anförda synpunkter;

2. hemställa om förslag till 1967 års riksdag om väsentlig utbyggnad av forsknings- och undersökningsverksamheten vid statens institut för konsumentfrågor; samt

3. hemställa om förslag till 1967 års riksdag om inrättande av konsumentupplysningscentraler i Göteborg, Malmö och Umeå.

Stockholm den 24 januari 1966

Ruth Hamrin-Thorell

Per Hilding